
Filozofická fakulta

Souhlasíme s tím, že se univerzitní strategie udržitelného rozvoje neomezuje pouze na ekologické otázky, ale hlásí se k Cílům udržitelného rozvoje OSN zahrnujícím tři pilíře – **ekologický, ekonomický a sociální/politický** (<https://sdgs.un.org/goals>).

K úvaze předkládáme možnost přihlásit se k širšímu pojetí uplatňujícímu se u některých institucí a badatelů (viz např. <https://www.circlesofsustainability.org>), jež pracuje ještě se čtvrtým, **kulturním** pilířem. Tento komplexnější přístup by umožnil zahrnout do strategie udržitelného rozvoje také aktivní roli při „pěstování kulturní rozmanitosti“ (analogicky k ochraně biologické diverzity spadající do pilíře ekologického), jeden z klíčových úkolů vysokých škol vytčených v preambuli vysokoškolského zákona.

K praktickým aspektům udržitelného rozvoje ve výzkumu a výuce uvádíme:

- Výzkum v humanitních a sociálních vědách je svou povahou obvykle **energeticky málo náročný**, a tedy ekologicky šetrný.
- Řada zaměstnanců fakulty i zahraničních hostů se podle možností snaží volit **ekologicky šetrnější způsoby dopravy**, kupříkladu vlak místo letadla; žádné praktické problémy s tím spojené (rušení naplánovaných akcí apod.) jsme zatím nezaznamenali.
- V důsledku dočasného přechodu na **distanční výuku**, způsobeného koronavirovou situací, došlo u pedagogů i studentů FF UK ke skokovému posílení kompetencí v této oblasti i ochoty soustavněji využívat těchto moderních, ekologicky šetrných a internacionalizaci podporujících forem výuky. Jelikož na ostatních fakultách UK bude situace patrně obdobná, spatřujeme zde velkou příležitost do budoucna. Má-li se ovšem tento potenciál, který současná výjimečná situace ukázala, soustavně dlouhodobě rozvíjet, bude nezbytné alokovat adekvátní finanční prostředky zejména na **výrazné personální posílení** – tj. na zaměstnance poskytující odbornou a technickou podporu pro organizaci distanční výuky. Viz též materiál ke strategii trvale udržitelného rozvoje na UK projednávaný na rozšířeném kolegiu rektora 1. 6. 2020: „Pro případnou realizaci výstupů je zcela klíčové, jaké kapacity budou pro tuto oblast vyčleněny.“

Udržitelný rozvoj - věda a výzkum

Tento souhrn vychází ze sběru dat od vedoucích jednotlivých kateder a ústavů FF UK. Data jistě nejsou kompletní, mimo jiné proto, že – jak bylo z odpovědí patrné – respondenti si leckdy nebyli jistí, co všechno mají pod udržitelný rozvoj zařadit. Jedná se tedy o prvotní orientační přehled sloužící k další práci v této oblasti.

- **Český egyptologický ústav**
 - Stravování při terénním výzkumu v Egyptě výhradně z místních zdrojů.
 - V minulosti se testovalo napájení přístrojů a osvětlení zkoumaných hrodek ze solárních panelů, ale kvůli zanášení pískem se to neosvědčilo. Je možné, že tato technika bude využita v budoucnu.
- **Katedra andragogiky a personálního řízení**
 - Do řady vyučovaných předmětů se promítají různé aspekty udržitelného rozvoje: kvalita života (ve vztahu k sociální odpovědnosti organizací, v kontextu stárnoucí společnosti aj.), globální vzdělávání, občanské vzdělávání dospělých, environmentální vzdělávání aj.
 - Téma se objevuje též v některých závěrečných pracích (environmentální vzdělávání, globální rozvojové vzdělávání v ČR).
 - Katedra se podílí na projektu: Pražští senioři a heat waves – vzděláním ke zvýšení odolnosti zranitelné skupiny, Arnika – Centrum pro podporu občanů (Program na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy pro rok 2019).
- **Katedra estetiky**
 - Víceero kurzů se zaměřuje na estetickou hodnotu životního prostředí obecně, anebo specifičtěji na estetiku města, krajiny či přírody: Environmentální estetika, Estetika krajiny, Estetika přírody, Mimoumělecké esteticko aj.
- **Katedra sociologie**
 - Tématu se přímo věnovalo či věnuje několik kurzů: Environmental Sociology, Introduction to Animal Studies či Výzkumný projekt: environmentálně signifikantní chování.
 - Téma se částečně objevuje také v dalších kurzech – Základy sociologie, Základy ekonomie, Ekonomický růst aj.
 - Katedra se podílí na projektu zaměřeném na carbon-capture-and-storage, který byl podán na TA ČR.
- **Katedra pedagogiky**

- Některé závěrečné práce se zaměřují na environmentální výchovu, např. na otázku výchovy postojů k udržitelné módě.
- **Katedra tělesné výchovy**
 - Tělesná výchova a sportovní kurzy přispívají k relaxaci, prevenci nemocnosti, zlepšování zdraví a kondice.
 - Katedra propaguje pěší lokomoci a cyklistiku a usiluje o to, aby studenti přijali pohyb a péči o tělo jako přirozenou součást života.
- **Středisko ibero-amerických studií**
 - Téma udržitelného rozvoje a ochrany přírody je v kontextu Latinské Ameriky v poslední dekádě velmi frekventované jak v debatách na akademické půdě, tak ve veřejném prostoru. Studenti SIASu na tento zvýšený zájem reagují výběrem témat diplomových prací: politika trvale udržitelného rozvoje Ekvádoru, potenciál cestovního ruchu v Mexiku z environmentálního hlediska, biosférické rezervace Latinské Ameriky, Fair Trade na příkladu bolivijského kakaá, biodiverzita Chile.
 - Téma ochrany přírody je též součástí výuky, a to v její specifické variantě rozšířené v andských zemích („buen vivir“), která akcentuje práva přírody jako autonomní entity.
- **Ústav anglofonních literatur a kultur**
 - Připravuje se výběrový seminář o ekokritice.
- **Ústav filosofie a religionistiky**
 - Téma se příležitostně objevuje v závěrečných pracích a věnuje se mu několik kurzů: Zvířata a filosofové od antiky po současnost či Thinking Through Animals.
- **Ústav germánských studií, Oddělení finských studií**
 - Tématu se částečně věnují některé literárněvědné kurzy (v současné finské literatuře se ekologická tematika výrazně uplatňuje).
- **Ústav informačních studií a knihovnictví**
 - Tématům udržitelného rozvoje a Green ICT se věnují některé závěrečné práce (Green ICT a Green computing, udržitelný rozvoj a udržitelný nerůst ve službách knihoven).

Udržitelný rozvoj - provoz

Udržitelné hospodaření s odpady: Na hlavní budově (nám. Jana Palacha 2) jsme v uplynulých letech pokračovali v třídění odpadu. Celá budova byla vybavena nádobami na papír a plast, v prostorách dvora se nachází kontejner na sklo a také na bioodpad z provozovny bufetu. Obstarána byla rovněž sběrná nádoba na baterie.

Udržitelný úklid: FF UK se trvale zaměřuje na opakované používání obalů na čisticí prostředky. Rovněž očistu mopů a dalších pomůcek na vytírání si personál úklidu zajišťuje samostatně v budově, a tak nedochází k dopravně náročnému převozu do příslušných čistíren. Hygienické potřeby jsou zásadně obstarávány z recyklovatelných materiálů.

Udržitelná spotřeba: FF UK má v pronájmu nápojové automaty, které umožňují čepování nápojů do vlastních nádob.

Údržba vybavení: FF UK má ve sklepních prostorách dílnu, ve které dochází k průběžným opravám veškerého zařízení a vybavení, čímž se prodlužuje životnost mobiliáře.

Specifické postupy v budově Kampusu (Hybernská ul.): V budově je umístěna recyklační dílna nábytku (Cirkulární dílna), jejíž spuštění bylo původně umožněno díky grantu Pražských služeb a.s. Dále zde byl spuštěn experimentální projekt tzv. knihovny věcí, tj. dočasné půjčování, jež potenciálně může snižovat spotřebu. Rovněž byl uveden do provozu retenční systém na sběr dešťové vody a její následné využití na toaletách. Dále byl spuštěn projekt zazelenění Kampusu, na který FF UK získala grantovou podporu MHMP a následně přizvala studenty a akademiky České zemědělské univerzity, čímž byl otevřen další rozměr možné spolupráce mezi univerzitami a městem.